

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

У сучасних умовах реформування системи публічного управління в Україні особливого значення набуває питання підвищення професійного рівня кадрового складу органів місцевого самоврядування. Реалізація реформи децентралізації, розширення повноважень територіальних громад та зростання обсягу завдань, покладених на органи місцевого самоврядування, обумовлюють необхідність формування професійної, компетентної та політично неупередженої служби, здатної забезпечити належне виконання функцій місцевого самоврядування. У цьому контексті професіоналізація служби в органах місцевого самоврядування розглядається як один із ключових напрямів адміністративної реформи, спрямованої на підвищення ефективності діяльності суб'єктів публічної влади та забезпечення якісного надання публічних послуг населенню.

Важливим етапом удосконалення правового регулювання відповідних суспільних відносин стало прийняття Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 02 травня 2023 року № 3077-ІХ, положення якого орієнтовані на запровадження сучасних підходів до формування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування, забезпечення прозорих процедур вступу на службу, розвитку професійної компетентності посадових осіб та впровадження механізмів оцінювання результатів їх службової діяльності [1] (його норми відображають перспективну модель правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування після набрання ним чинності).

У сучасній адміністративно-правовій науці професіоналізація публічної служби розглядається як процес формування висококваліфікованого кадрового корпусу шляхом запровадження професійних вимог до вступу на службу, забезпечення належного рівня освіти, безперервного професійного розвитку, оцінювання результатів службової діяльності та створення умов для кар'єрного зростання службовців. Таке розуміння професіоналізації підтримується у наукових працях, присвячених реформуванню публічної служби, де наголошується, що професіоналізація виступає необхідною умовою підвищення ефективності державного управління та реалізації реформ у публічному секторі [2, с. 32].

Особливе значення професіоналізація набуває у сфері служби в органах місцевого самоврядування, оскільки саме на місцевому рівні відбувається безпосередня взаємодія публічної влади з населенням та реалізація значної частини публічних функцій. Закон України «Про

службу в органах місцевого самоврядування» від 02.05.2023 № 3077-IX визначає службу в органах місцевого самоврядування як публічну, професійну діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування [1], що свідчить про законодавче закріплення професійного характеру відповідної служби. Водночас, серед основних принципів служби законодавець передбачає професіоналізм, компетентність, доброчесність та ефективність, що формують нормативну основу професіоналізації кадрового складу органів місцевого самоврядування.

Необхідність професіоналізації служби в органах місцевого самоврядування безпосередньо пов'язана із сучасним етапом реформування публічного управління в Україні. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року № 831-р, визначає розвиток професійної публічної служби, удосконалення системи управління людськими ресурсами та забезпечення безперервного професійного навчання як важливі передумови підвищення ефективності діяльності органів публічної влади [3].

Подальший розвиток державної політики у сфері професіоналізації публічної служби знайшов відображення у Плані заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад до 2027 року. Зазначений документ спрямований на подальше впровадження компетентнісного підходу в управлінні людськими ресурсами, розширення можливостей для безперервного професійного розвитку посадових осіб місцевого самоврядування, удосконалення змісту та якості професійного навчання, а також посилення взаємозв'язку між результатами навчання та потребами органів публічної влади. Особливу увагу приділено розвитку цифрових компетентностей, формуванню сучасних управлінських навичок, підвищенню якості освітніх програм та забезпеченню доступності професійного навчання для представників територіальних громад [4]. Реалізація передбачених Планом заходів має сприяти формуванню професійного, компетентного та орієнтованого на результат корпусу посадових осіб місцевого самоврядування, що відповідає сучасним завданням адміністративної реформи та європейським стандартам публічного врядування.

Важливим нормативним кроком у розвитку професіоналізації служби в органах місцевого самоврядування стало також схвалення розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 груд. 2017 р. № 974-р Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, яка визначила професійний розвиток посадових осіб як необхідну передумову формування ефективної та результативної

системи публічного управління [5].

Таким чином, професіоналізація служби в органах місцевого самоврядування є одним із ключових напрямів сучасної адміністративної реформи, спрямованої на підвищення ефективності публічного управління та якості надання публічних послуг. Нормативну основу професіоналізації становлять положення Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», які закріплюють професійний характер муніципальної служби та визначають вимоги до компетентності посадових осіб. Важливу роль у розвитку професійного кадрового потенціалу територіальних громад відіграють механізми безперервного професійного навчання та підвищення кваліфікації, передбачені сучасними стратегічними документами у сфері публічної служби. Подальше вдосконалення системи професіоналізації має здійснюватися з урахуванням потреб децентралізації, принципів належного врядування та європейських стандартів функціонування публічної служби.

Література:

1. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 черв. 2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
2. Селіванов С.В. Професіоналізація публічної служби в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Том 32 (71) № 5. С. 30-36.
3. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 лип. 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>
4. План заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад до 2027 року : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2023 р. № 1206-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-2023-%D1%80#Text>
5. Концепція реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих держадміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 груд. 2017 р. № 974-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974-2017-%D1%80#Text>